

مسلمانان در بستر تاریخ

* مؤلف: یعقوب جعفری

* ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی

* سال نشر: ۱۳۷۱

* نوبت چاپ: اول

* محل نشر: تهران

از آنجا که این کتاب بر آن بوده که دستاوردهای علمی و فرهنگی مسلمانان را در طول تاریخ جداگانه مورد بررسی قرار دهد و به لحاظ گستردگی دوره تاریخی و دستاوردهای شگرف مسلمین، نتوانسته آنچنان که انتظار می‌رود از عهده مطلب برآید. تقسیم‌بندی مطالب و ذکر برخی عناوین همچون تقسیم‌بندی علوم به مادی و اسلامی و تکرار بحث درگیری‌های عقیدتی در فصل علوم اسلامی نشان از قدرت علمی متن حاضر نبوده و سستی آن را نمایان می‌سازد. هر چند مؤلف در این بحث نکات خوبی ارائه داده اما نمی‌توان مدعی شد که توانسته از عهده آن برآید. کتاب *مسلمانان در بستر تاریخ* می‌تواند کلیاتی در خصوص دستاوردهای علمی و فرهنگی مسلمین ارائه دهد و بس.

از منظر شیعی (در کلام، فقه، حدیث و ...) به تاریخ تمدن اسلامی نگریسته است و سعی کرده آنجا که نگاه و مفاهیم شیعی مورد نظر مؤلفان تاریخ نبوده در این اثر مورد توجه قرار گیرد. البته باید اذعان کرد که مؤلف محترم با ظرافت، لطافت و اعتدال چنین کاری را انجام داده است. از این نظر نسبت به کتاب‌های مشابه که در محافل علمی نوشته می‌شود، برجسته‌تر است. نتیجه داوری و ارزیابی کتاب به شرح ذیل خلاصه می‌شود:

الف. نقاط قوت:

۱. نگاهی اجمالی به تاریخ تمدن اسلامی و دستاوردهای مادی و معنوی آن تا عظمت تمدن اسلامی به اثبات رسد.
۲. مؤلف سعی کرده است نگاه شیعی را با اعتدال و انصاف در لابه‌لای مباحث کتاب وارد کند.
۳. از نظم و انسجام خوبی برخوردار است.
۴. متن روان، قابل فهم و خوش قلم می‌باشد.

ب. نقاط ضعف:

۱. عنوان کتاب با محتوا چندان سازگار و رسا نیست.
۲. کتاب درسی نیست و سرفصل‌های درس‌های مصوب را پوشش نمی‌دهد.
۳. فهرست منابع ندارد و در ارجاع به منابع مشخصات کامل ارائه نشده است.
۴. به جهت فشردگی و اختصار بیش از حد مطالب، گاه مطالب ناقص و بدون تحلیل است مانند بخش اول مربوط به گسترش اسلام در جهان.
۵. ضعف و سستی در کاربرد اصطلاحات تخصصی.
۶. عدم استفاده از ابزارهای آموزشی چون جدول، نمودار، تمرین.
۷. عدم استفاده از منابع تخصصی و غیر فارسی و عربی.
۸. عدم جامعیت موضوعی و محتوایی.

ج. پیشنهادها:

۱. مفید برای درس دوره لیسانس به عنوان منبع کمک درسی و فرعی؛
۲. برای استفاده در درس کلیات تاریخ و تمدن اسلامی در دوره کارشناسی رشته تاریخ تمدن و ملل اسلامی.